

Koło literackie

Zagadki, które pomogą odświeżyć językowe zasoby naszej pamięci.

1. Joe jem Kaszëba (jestem Kaszubem)

Przyjrzyj się poniższym kaszubskim zdaniom i spróbuj dopasować je do ich tłumaczeń.

Jak powiesz po kaszubsku *To jest moja pomarańcza* i *To jest jej książka* ?

1) To je mój pujk.

2) To je jego wietewka.

3) To je twoja karwa.

4) To je ji apfelzyna.

5) To je moja knéga.

6) To je twój tósz.

A) To jest twój pies.

B) To jest twoja krowa.

C) To jest jej pomarańcza.

D) To jest jego gałązka.

E) To jest moja książka.

F) To jest mój kot.

2. Bogactwo mowy polskiej

Język się zmienia . Wiele słów wychodzi z użycia, pojawiają się nowe. Kiedy ksiądz Alojzy Osieński zapisywał w XIX wieku karty słownika języka polskiego, który liczyć miał aż 14 tomów, nie wiedział, że dzieło jego życia nigdy nie zostanie wydane w formie papierowej. Nie przypuszczał także, że wiele pojawiających się w nim słów kilka pokoleń później nie będzie już zrozumiałych. Niektóre wyszły z użycia dawno temu i znać je możemy tylko z książek, inne usłyszeć można było jeszcze kilkadziesiąt lat temu. Przyjrzyj się wybranym ze słownika słowom i spróbuj dopasować do nich ich znaczenie. Może warto przynajmniej niektóre z nich ocalić od zapomnienia?

Kucza to: **a)** szalas, **b)** obraźliwie o kobiecie, **c)** pozycja, w której mamy ugięte kolana, **d)** mała klacz.

Galantować się to: **a)** wymądrzać się, **b)** krygować się, **c)** obrażać się, **d)** ubierać się elegancko.

Momotać to: **a)** kłamać, **b)** jąkać się, **c)** hałasować, **d)** marudzić.

Gabać kogoś to: **a)** namawiać, podżegać go do czegoś, **b)** dźgać go czymś ostrym, **c)** oszukiwać, **d)** przeproszać.

leżuch to: **a)** łóżko, **b)** gruby człowiek, **c)** leń, **d)** zeschnięty chleb.

3. Verba et voces... (słowa i słowa...)

Łacińskie sentencje miały zdobić tekst i zwięźle ujmować przekazywaną myśl. Choć moda na nie przeminęła, to nie zostały zapomniane i wciąż pojawiają się to w książkach, to w uroczystych przemówieniach. Sprawdź, ile z nich pamiętasz, i spróbuj dopasować do nich ich polskie odpowiedniki. Co ciekawe, dzięki licznym zapożyczeniom z łaciny do języka polskiego nawet bez uprzedniej znajomości danej sentencji jest możliwe częściowe rozszyfrowanie jej znaczenia.

1) Amicum perdere est damnorum maximum.

2) Habent sua fata libelli.

3) Gloria virtuti resonat.

4) Divide et impera.

5) Mutato nomine de te fabula narratur.

6) Ipsa sua melior fama.

7) Non in solo pane vivit homo.

8) Qui rogat, non errat.

A) Sława jest echem cnoty.

B) Stracić przyjaciela to największa strata.

C) I książki mają swoje losy.

D) Nie samym chlebem człowiek żyje.

E) Dziel i rządź.

F) Kto pyta, nie błądzi.

G) O tobie ta bajka mówi, choć pod zmienionym imieniem.

H) Lepszy od swojej sławy.

Odpowiedzi:

1.

1F, 2 D, 3B, 4C, 5 E, 6 A

2.

A,D, B,A,C

3.

1B, 2 C, 3 A, 4 E, 5 G, 6 H, 7 D, 8 F.